

POSTANOWIENIE

Dnia 7 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

na posiedzeniu w trybie art. 534 § 1 k.p.k. w zw. z art. 126 § 3 k.p.k.,
po rozpoznaniu w dniu 7 maja 2020 r.

w sprawie K. P. , wobec którego umorzono postępowanie,
zażalenia oskarżyciela prywatnego M. K. na zarządzenie Przewodniczącego V
Wydziału Karnego Sądu Okręgowego w G. , Ośrodek Zamiejscowy w R., z dnia 7
stycznia 2020 r., sygn. akt V Ka (...),
o odmowie przyjęcia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku
tego Sądu z dnia 19 grudnia 2019 r., sygn. V.2 (...)
na podstawie art. 437 § 1 i 2 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

- I. zmienić zaskarżone zarządzenie i przywrócić M.
K. termin do złożenia wniosku o sporządzenie i
doręczenie uzasadnienia wyroku z dnia 19 grudnia 2019 r.,
sygn. V.2 [...];**
- II. sprawę przekazać Sądowi Okręgowemu w G.
Ośrodek Zamiejscowy w R., do dalszych czynności.**

UZASADNIENIE

Przed Sądem Rejonowym w J. toczyło się postępowanie karne przeciwko K.
P. o czyn z art. 157 § 2 k.k. z oskarżenia prywatnego M. K. . Wyrokiem z dnia 18
czerwca 2019 r., w sprawie II K (...), Sąd umorzył postępowanie na mocy art. 17 §
1 pkt 9 k.p.k. (brak skargi uprawnionego oskarżyciela) przyjmując, że oskarżony
wziął udział w bójce, w której narażono inne osoby na bezpośrednie

niebezpieczeństwo utraty życia albo nastąpienia skutku określonego w art. 156 § 1 k.k. lub w art. 157 § 1 k.k.

Apelację od tego wyroku wniósł osobiście oskarżyciel prywatny, opierając jej podstawy o przepis art. 438 pkt 2 i 3 k.p.k.

Po rozpoznaniu tej apelacji Sąd Okręgowy w G. Ośrodek Zamiejscowy w R. , wyrokiem z dnia 19 grudnia 2019 r., sygn. akt V.2 (...), utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

W dniu 2 stycznia 2020 r. wpłynął do tego Sądu wniosek M. K. o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia orzeczenia Sądu odwoławczego. Jak wynika z daty stempla pocztowego, pismo to zostało nadane w urzędzie pocztowym w dniu 30 grudnia 2019 r.

Zarządzeniem z dnia 7 stycznia 2020 r. Przewodniczący V Wydziału Karnego Sądu Okręgowego w G., Ośrodek Zamiejscowy w R., odmówił na podstawie art. 422 § 3 k.p.k. przyjęcia tego wniosku wobec złożenia go po terminie.

W ustawowym terminie oskarżyciel prywatny złożył zażalenie na to zarządzenie, połączone z wnioskiem o przywrócenie terminu do wystąpienia o sporządzenie uzasadnienia wyroku Sądu odwoławczego i jego doręczenie wraz z odpisem orzeczenia. Na uzasadnienie podniósł, iż jest studentem, pozostaje na utrzymaniu rodziców i nie stać go na ustanowienie pełnomocnika z wyboru. Wskazał, iż kontaktował się telefonicznie z sekretariatem tego Sądu i błędnie zrozumiał informację, że może wystąpić z wnioskiem o sporządzenie uzasadnienia wyroku w terminie 14 dni od jego wydania. W konkluzji wniósł o uwzględnienie zażalenia i przywrócenie terminu do wystąpienia z wnioskiem o sporządzenie uzasadnienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie oskarżyciela prywatnego zasługiwało na uwzględnienie.

Jak wynika z treści środka odwoławczego, skarżący podstawy do przywrócenia terminu zawitego upatrywał przede wszystkim w fakcie błędnego zrozumienia uzyskanej w sekretariacie w/w Sądu informacji o terminie, w jakim

może skutecznie wystąpić z wnioskiem o sporządzenie i doręczenie mu uzasadnienia wyroku Sądu drugiej instancji.

Należy zauważyć, iż zgodnie z art. 524 § 1 k.p.k., wniosek o doręczenie orzeczenia z uzasadnieniem należy zgłosić w sądzie odwoławczym, który je wydał, w terminie zawitym 7 dni od daty jego ogłoszenia, a jeżeli ustawa przewiduje doręczenie orzeczenia, od daty jego doręczenia. W przedmiotowej sprawie obowiązujące przepisy nie przewidywały doręczenia oskarżycielowi prywatnemu odpisu wyroku Sądu drugiej instancji z urzędu. Termin zawity oznacza, że dokonanie czynności procesowej po jego upływie nie wywołuje skutków prawnych. Natomiast warunkiem formalnym wniosku o przywrócenie terminu, o którym mowa w art. 126 § 1 k.p.k., jest po pierwsze, wykazanie, że niedotrzymanie terminu zawitego nastąpiło z przyczyn od strony niezależnych, a po drugie, złożenie tego wniosku w terminie 7 dni od daty ustania przeszkody, która uniemożliwiała dokonanie określonej czynności w ustawowym terminie. Trzecim warunkiem formalnym jest złożenie pisma procesowego, co do którego strona uchybiła terminowi, a które powinna złożyć wcześniej. Jak już wskazano, zgodnie z art. 126 § 1 k.p.k. sąd może przywrócić zawity termin na wniosek strony, jeżeli niedotrzymanie tego terminu nastąpiło z przyczyn od strony niezależnych. Jest rzeczą oczywistą, że wykazanie tej przesłanki obciąża stronę, która wnosi o przywrócenie terminu.

Tylko dla przykładu należy wymienić, że taką okolicznością niezależną od strony może być niedotrzymanie terminu zawitego, które wynikało z przeszkód żywiołowych; zostało spowodowane zaniechaniem obrońcy; było wynikiem mylnego poinformowania oskarżonego przez jego obrońcę o treści wyroku; czy też termin nie został zachowany z uwagi na brak lub mylne pouczenie strony przez organ procesowy - np. o prawie lub sposobie zaskarżenia orzeczenia, początku biegu terminu zawitego, itp. (*por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 czerwca 2011 r., II KZ 22/11, LEX nr 847149; z dnia 10 lutego 2010 r., III KZ 1/10, OSNKW - R 2010, poz. 273*).

W niniejszej sprawie oskarżyciel prywatny uprawdopodobnił w wystarczającym stopniu istnienie zasadniczych wątpliwości co do tego, czy pouczenie o 7-dniowym terminie do złożenia wniosku o sporządzenie i doręczenie

uzasadnienia wyroku Sądu II instancji zostało przekazane w sposób dla niego zrozumiały. Wskazane wątpliwości są związane przede wszystkim ze specyficzną sytuacją prawną i faktyczną, jaka wystąpiła w toku postępowania. Przez pewien czas M. K. reprezentował pełnomocnik w osobie adwokat K. K. P., która jednak w toku postępowania międzyinstancyjnego wypowiedziała mu pełnomocnictwo (k. 73 – 74, 83, 88 i 100). Jakkolwiek wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku Sądu I instancji złożyła pełnomocnik, to apelację od wyroku tego Sądu wywiódł już osobiście oskarżyciel prywatny. Na rozprawie apelacyjnej M. K. nie był obecny mimo prawidłowego zawiadomienia o jej terminie (k. 111, 113). Podobnie nie stawiał się w dniu ogłoszenia wyroku Sądu odwoławczego, chociaż w tym przypadku nie zawiadomiono go o terminie publikacji. Oczywiście należy zauważyć, iż Sąd drugiej instancji takiego obowiązku nie miał.

Jest rzeczą oczywistą, iż powzięcie wiadomości o treści wyroku oraz o ewentualnej możliwości jego zaskarżenia jest niewątpliwie interesem samych stron postępowania. Jeżeli nie korzystają one z fachowej pomocy prawnej, powinny we własnym zakresie zadbać o to, aby uzyskać wszelkie niezbędne informacje. Trzeba też zauważyć, że co do zasady, okoliczności wskazane przez skarżącego w zażaleniu, w innej sytuacji faktycznej przemawiałyby prawdopodobnie za odmową przywrócenia terminu do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia w/w wyroku. Jak wspomniano jednak, w niniejszym postępowaniu wystąpiła specyficzna sytuacja, która wzmacnia twierdzenia oskarżyciela prywatnego M. K., że występując bez pomocy fachowego pełnomocnika – na którego ustanowienie nie było go stać – nie radził sobie ze skomplikowaną materią prawną i źle zrozumiał uzyskane w Sądzie informacje co do terminu wystąpienia z wnioskiem o sporządzenie uzasadnienia wyroku. Należy však pamiętać, że sprawa przeciwko K. P. o czyn z art. 157 § 2 k.k. popełniony na szkodę M. K. toczyła się z oskarżenia prywatnego pokrzywdzonego. Tymczasem znalazła ona przed Sądem I instancji finał z pewnością zaskakujący dla oskarżyciela prywatnego, skoro Sąd Rejonowy przyjął, że oskarżony dopuścił się znacznie groźniejszego przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego – bójki z art. 158 § 1 k.k. i postępowanie w sprawie umorzył.

Jakkolwiek co do zasady nieznajomość przepisów prawa nie usprawiedliwia, to przecież omówiona powyżej sytuacja dotyczyła skomplikowanej dla laika sytuacji prawno-procesowej i może usprawiedliwiać w istocie rzeczy niewielkie opóźnienie skarżącego w dochowaniu terminu do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku Sądu drugiej instancji.

Z tych przyczyn orzeczono jak w sentencji postanowienia.